

শিক্ষার অধিকার আইন, ২০০৯

শিশুর শিক্ষার অধিকার সুরক্ষিত করিবলৈ...

- ৬-১৪ বছর বয়সের প্রতিজন শিশুর ৮ বছরীয়া বিনামূলীয়া আৰু বাধ্যতামূলক প্রাথমিক শিক্ষা নিশ্চিত কৰিব লাগিব।
- যদিহে ৬ বছরের উৰ্ধৰ কোনো শিশুক বিদ্যালয়ত নামভৰ্তি কৰোৱা হোৱা নাই বা কোনোবাই যদি প্রাথমিক শিক্ষা সম্পূর্ণ নকৰাকৈ বিদ্যালয় এৰিছে, তেনেহ'লে সেই শিশুক বয়স অনুসৰি নিৰ্দিষ্ট শ্ৰেণীত নামভৰ্তি কৰিব লাগিব।
- নাম ভৰ্তিৰ বেলিকা শিশু, পিতৃ-মাতৃ অথবা অভিভাৱকৰ বাছনি পৰীক্ষা লব নোৱাৰিব।
- নাম ভৰ্তিৰ বাবে বদলি বা জন্মৰ প্ৰমাণপত্ৰ অন্তৰায় হ'ব নোৱাৰিব।
- ভাষা, ধৰ্ম, লিঙ্গ, জাতি, বাধাঅস্তুতা নিৰ্বিশেষে সকলো শিশুৰ প্ৰতি সম আচৰণ আৰু শিক্ষা নিশ্চিত কৰিব লাগিব।
- কোনো শিশুকে নিৰ্দিষ্ট শিক্ষাবৰ্ষত পৰৱৰ্তী শ্ৰেণীলৈ উন্নীৰ্ণ নকৰাকৈ বখাই থ'ব নোৱাৰিব বা প্রাথমিক শিক্ষা সম্পূর্ণ নোহোৱা পৰ্যন্ত বিদ্যালয়ৰ পৰা বহিক্ষাৰ কৰিব নোৱাৰিব।
- ৬ - ১৪ বছরের কোনো শিশুকে শাৰীৰিক শাস্তি আৰু মানসিক নিৰ্যাতন দিব নোৱাৰিব।
- বিদ্যালয়ত সকলো শিক্ষক তথা ছাত্-ছাত্ৰীৰ নিয়মীয়া উপস্থিতি নিশ্চিত কৰিব লাগিব।
- ছাত্-ছাত্ৰীৰ শিকন ক্ষমতানুযায়ী শিশুকেন্দ্ৰিক শিক্ষণ-শিকন ব্যৱস্থাৰ প্ৰৱৰ্তন আৰু শিকন অহৰ্তা নিৰ্ণয় কৰিবলৈ অবিৰত সামগ্ৰিক মূল্যায়নৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব।
- বিদ্যালয় বহিৰ্ভূত সকলো শিশুকে চিনাক্ত কৰি বিদ্যালয়মুখী কৰিবলৈ যত্নপৰ হ'ব আৰু অহৰ্তা অৰ্জনৰ অৰ্থে বিশেষ প্ৰশিক্ষণৰ ব্যৱস্থা কৰিব। এনে প্ৰচেষ্টা প্ৰৱজনকাৰী শিশুৰ ক্ষেত্ৰতো ল'ব লাগিব।
- শিক্ষকে ঘৰৱা শিক্ষকতা কৰা কাৰ্যৰ পৰা বিৰত থাকিব।
- বিশেষ প্ৰয়োজন সম্পৰ্ক ছাত্-ছাত্ৰীসকলকো সম সুবিধা, নিৰাপত্তা আৰু সম্পূর্ণ অংশগ্ৰহণেৰে প্রাথমিক শিক্ষা লাভ কৰিবলৈ উৎসাহিত কৰিব লাগিব।
- প্ৰথম শ্ৰেণীৰ পৰা পঞ্চম শ্ৰেণী পৰ্যন্ত ন্যূনতম কৰ্মদিন ২০০ আৰু ৪০০ ঘণ্টা পাঠদান। যষ্ঠ শ্ৰেণীৰ পৰা অষ্টম শ্ৰেণী পৰ্যন্ত ন্যূনতম ২২০ দিন আৰু ১০০০ ঘণ্টা পাঠদান হোৱাটো নিশ্চিত কৰিব।
- প্ৰতি গৰাকী শিক্ষকে সপ্তুহত ৪৫ ঘণ্টা অৰ্থাৎ দৈনিক গড় হিচাপে ৭ ঘণ্টা ৩০ মিনিট বিদ্যালয়ত অতিবাহিত কৰিব লাগিব। দৈনিক সময় তালিকাৰ বাহিৰেও অতিৰিক্ত সময়খনি শিক্ষক সকলে শিক্ষণীয় দিশৰ প্ৰস্তুতি অৰ্থাৎ পিছৰ দিনৰ বাবে পাঠ পৰিকল্পনা, শিক্ষণ-শিকন সামগ্ৰীৰ প্ৰস্তুতি আৰু ছাত্-ছাত্ৰীৰ শ্ৰেণী আৰু গৃহকৰ্ম মূল্যায়ন কৰা, অনুপস্থিত ছাত্-ছাত্ৰীৰ নিয়মীয়াকৰণৰ বাবে অভিভাৱকসকলক যোগাযোগ কৰা, বিদ্যালয়ৰ উন্নয়ন পৰিকল্পনা কৰ্পায়নৰ কৰ্মসূচী ঠিক কৰা আৰু শৈক্ষিক দিশত সমানে আগবঢ়িৰ নোৱাৰা ছাত্-ছাত্ৰীৰ প্ৰয়োজনীয় দিশসমূহৰ অগ্ৰাগতিৰ বাবে ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব।

শিক্ষকসকলৰ প্ৰতি

- ছাত্র-ছাত্রীর সামগ্রিক বিকাশের খতিয়ান পত্রখন সঠিকভাবে পূরণ করাটো প্রতিজন শিক্ষকেরে মৌলিক দায়িত্ব।
 - এই খতিয়ান পত্রখনত প্রথম শ্রেণীর পৰা অষ্টম শ্রেণীপর্যন্ত ছাত্র-ছাত্রীর সকলো দিশের তথ্য বিতর্কে লিপিবদ্ধ থাকিব। ছাত্র-ছাত্রীয়ে আন বিদ্যালয়ত নাম ভর্তিকরণৰ ক্ষেত্ৰত সেই একেখন খতিয়ান পত্ৰই প্ৰযোজ্য হ'ব। এই ক্ষেত্ৰত বিদ্যালয়ৰ প্ৰধান শিক্ষক গৰাকীয়ে প্ৰয়োজনীয় আৰু সময়োচিত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিব।
 - বিদ্যালয়তনিক দিশত শিক্ষকে প্রতিটো বিষয়ৰ প্রতিটো পাঠৰ শিকন দিশসমূহ ছাত্র-ছাত্রীয়ে কিমান আয়ত্ত কৰিছে তাক পৰ্যবেক্ষণ কৰি ব্যক্তিগত টোকাবহীত লিপিবদ্ধ কৰিব। আনহাতে ছাত্র-ছাত্রীৰ ব্যক্তিগত-সামাজিক গুণবাজিৰ বিকাশ সম্বৰ্ত শিক্ষকে নিজস্ব পৰ্যবেক্ষণৰ ভিত্তি মাহেকীয়া মতামত দিললিপিত লিপিবদ্ধ কৰিব।
 - পৰ্যবেক্ষণৰ ভিত্তি শিক্ষকে প্রতিজন ছাত্র-ছাত্রীৰ ক্ষেত্ৰত গঠনমূলক মন্তব্য দিয়া বাঞ্ছনীয়। যদি কোনো দিশত ছাত্র-ছাত্রীৰ অধিক বিকাশৰ প্ৰয়োজন আছে তেনেহ'লে শিক্ষকে 'তেওঁ এই দিশত পিছপৰা' বুলি মন্তব্য দিয়াতকৈ 'এই দিশত অধিক যত্নৰ প্ৰয়োজন আছে' বুলি মন্তব্য দিয়া উচিত।
 - শিক্ষকে তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে প্ৰেডসমূহ খতিয়ান পত্ৰত ব্যৱহাৰ কৰিব।

(ক) বিদ্যায়তনক দিশৰ গ্রেডসমূহ হ'ল A⁺, A, B⁺, B, C⁺, C, D

ଶ୍ରେଣ୍ଡ A⁺ — (୯୧-୧୦୦) %

ଓଡ଼ିଆ C+ — (୫୧-୬୦) %

ଶ୍ରେଣ୍ଟ A — (୮୧-୯୦) %

ଶ୍ରେଣ୍ଡ C — (୮୧-୯୦) %

ଥେବ B⁺ — (୭୧-୮୦) %

গ্রেড D — (৪১% আৰু ৪০% ৰ তলত)

ପ୍ରେସ୍ B — (୬୧-୧୦) %

প্রত্যেক ছাত্র-ছাত্রীর অগ্রগতির খতিয়ান প্রতি শিক্ষকে সামগ্রিক বিকাশ সম্ভর্ত তলত দিয়া ধৰণে
মন্তব্য আগবঢ়াব—

পর্যায় ১ : কবিবলৈ দিয়া কার্য/ক্রিয়া-কলাপ আকাঙ্ক্ষিত পর্যায়ত সমাধা কৰাৰ বাবে সহায়ৰ আৱশ্যক আছে।

পর্যায় ২ : করিবলৈ দিয়া কার্য/ক্রিয়া-কলাপৰ ধাৰণা আছে যদিও সম্পোদন কৰাত অসুবিধা পায়।

পর্যায় ৩ : করিবলৈ দিয়া কাৰ্য নিজাবীয়াকে সম্পাদন কৰিব পাৰে।

ପର୍ଯ୍ୟାୟ ୪ : କରିବିଲେ ଦିଯା କାର୍ଯ୍ୟ/କ୍ରିୟା-କଳାପତ୍ରକେଓ ଡାଟିଲ କାର୍ଯ୍ୟ ସମ୍ପାଦନ କରିବ ପାରେ ।

উল্লিখিত পর্যায়সমূহ শিক্ষকে তলত দিয়া ছিন্নের দ্বারা উপস্থাপন করিব পারে—

△

1

卷之三

11

- **শৈক্ষিক দিনপঞ্জীত উল্লেখ করা ব্যক্তিগত আৰু সামাজিক গুণৱাজি সম্বৰ্ত শিক্ষকে প্রতিজন ছাত্র-ছাত্রীক পৰ্যবেক্ষণ কৰি প্রতি সম্পাদে নিজস্ব দিনলিপিত লিপিবদ্ধ কৰি থ'ব। পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ত গোট মূল্যায়নৰ সময়ত কেওটা দিশ সামৰি খতিয়ান পত্ৰত মতামত দাঙি ধৰিব।**
পৰ্যবেক্ষণ কৰি মন্তব্য দিবলগীয়া ব্যক্তিগত সামাজিক গুণৱাজিৰ দিশ কেইটা হৈছে - নিয়মানুৰত্তিতা, বয়োজ্যেষ্ঠ লোকৰ প্রতি সম্মান প্ৰদৰ্শন, প্ৰতিবন্ধীসকলৰ প্রতি সম্মান প্ৰদৰ্শন, সত্যবাদিতা, অনুশাসন, সময়ানুৰত্তিতা, সমৰ্মিতা, সহযোগিতা, মনোযোগ, মনোভাৱ যেনে - (ক) নিজৰ প্রতি, সহযোগীৰ প্রতি (খ) শিক্ষকৰ প্রতি, আবেগ নিয়ন্ত্ৰণ, নেতৃত্ববোধ অন্যান্য।
 - ‘ক’ শ্ৰেণীৰ শিক্ষাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্যসমূহ হৈছে শিশুসকলক বিদ্যালয়মুখী কৰাৰ বাবে পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা, শিশুৰ সৰ্বাংগীন বিকাশত অবিহনা যোগেৱা আৰু পৰৱৰ্তী পৰ্যায়ৰ আনুষ্ঠানিক শিক্ষাৰ বাবে শিশুসকলক প্ৰস্তুত কৰি তোলা। নিঃসন্দেহে এই উদ্দেশ্যসমূহ সফল কৰাৰ দায়িত্ব শিক্ষকসকলৰ। কণ কণ শিশুসকলৰ বাবে বিদ্যালয়ৰ সামগ্ৰিক পৰিৱেশ চিনাকি আৰু বন্ধুত্বসুলভ কৰি তোলাতো শিক্ষকসকলৰ প্ৰাথমিক দায়িত্ব যাতে শিশুৰে নিজৰ ঘৰখনৰ দৰে বিদ্যালয়খনৰ প্রতি আকৰ্ষণ অনুভৰ কৰিব পাৰে। এবাৰ শিশু বিদ্যালয়মুখী হোৱাৰ পাছত বিদ্যালয়ৰ পৰিৱেশ তথা কাম-কাজ তেওঁলোকৰ মনত গভীৰভাৱে বেখাপাত কৰে আৰু পৰৱৰ্তী শৈক্ষিক পৰিৱেশৰ সৈতে অতি সহজে তেওঁলোকক আস্থায় কৰি তোলে।
- ‘ক’ শ্ৰেণীৰ শিশুসকলৰ মূল্যায়নৰ বেলিকাও শিক্ষকে শিশুসকলৰ সামগ্ৰিক দিশৰ বিকাশৰ ওপৰত আলোকপাত কৰিব লাগিব। খতিয়ান পত্ৰ পূৰণৰ সময়ত শিক্ষকে প্ৰতিগ্ৰাকী শিশুৰ ক্ষেত্ৰত উদ্গগিমূলক মন্তব্য আগবঢ়াৰ যাতে সেই মন্তব্যই শিশুৰ লগতে পিতৃ-মাতৃ তথা অভিভাৱকসকলকো উৎসাহিত কৰে। শিশুসকলৰ নিয়মীয়া ক্ৰিয়া-কলাপৰ প্রতি আগ্রহ আৰু অংশগ্ৰহণ তথা বিভিন্ন ব্যক্তিগত-সামাজিক গুণৱাজি সম্পর্কে শিক্ষকে তথ্য লিপিবদ্ধ কৰি ৰাখিব আৰু নিৰ্ধাৰিত সময়ত খতিয়ান পত্ৰ পূৰণ কৰি পিতৃ-মাতৃ/অভিভাৱকক অৱগত কৰিব।
- প্ৰাথমিক পৰ্যায়ৰ বাবে শৈক্ষিক দিনপঞ্জীত উল্লেখ কৰা অনুযায়ী গোট মূল্যায়নসমূহ অনুষ্ঠিত কৰিব। মূল্যায়নৰ অন্তত বিষয়ভিত্তিক লাভ কৰা নম্বৰসমূহ গ্ৰেডলৈ বৰ্ণনাৰ কৰি খতিয়ান পত্ৰত লিপিবদ্ধ কৰিব।
 - প্ৰতিটো গোট মূল্যায়নৰ অন্তত ছাত্র-ছাত্রীৰ অংগতিৰ বিষয়ে পিতৃ-মাতৃ/অভিভাৱকক জনাব।
 - প্ৰত্যেক বিষয়ৰ গোট মূল্যায়নৰ নম্বৰ যোগ কৰি পোৱা নম্বৰৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি গড় গ্ৰেড প্ৰদান কৰিব।
 - এই খতিয়ান পত্ৰৰ প্ৰ-পত্ৰ-২ত থকা ছাত্র-ছাত্রীৰ শৰীৰ ও স্বাস্থ্য সম্বন্ধীয় তথ্যসূচীৰ তথ্যসমূহ চৰকাৰীভাৱে গৃহীত হোৱা প্ৰতিযেধক সূচীৰ অন্তৰ্গত। সেয়েহে সেই প্ৰ-পত্ৰ চৰকাৰীভাৱে মনোনীত চিকিৎসকৰ দ্বাৰা পূৰণ কৰিব। অৱশ্যে এই গোটেই তথ্যসমূহ নামতত্ত্বৰ সময়তো কৰিব পাৰে।

প্র-পত্র - ১
ছাত্র-ছাত্রীর ব্যক্তিগত দিশের তথ্যসূচী

নাম	:						
বয়স	:						
বিদ্যালয়ের নাম	:						
শ্রেণী	:						
জন্ম তারিখ (তারিখ/ মাহ / বছর) (জন্ম প্রমাণ পত্রের আধাৰত)	:						
বিদ্যালয়ের নাম ভর্তির তারিখ	:						
লিংগ	:						
পিতৃর নাম	:						
মাতৃর নাম	:						
অভিভাবকের নাম	:						
মাতৃভাষা	:						
যোগাযোগের ঠিকানা :	মারফৎ	:					
	গাঁও/চহর	:					
ডাক-ঘর	:						
শিক্ষাখণ্ড	:						
আবক্ষী চক্রী	:						
জিলা	:						
পিনকোড	:	<table border="1" style="display: inline-table; vertical-align: middle;"><tr><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td><td> </td></tr></table>						

প্র-পত্র - ২

ছাত্র-ছাত্রীর শরীর আরু স্বাস্থ্য সম্পন্নীয় তথ্যসূচী (ক)

শরীরের ওজন : কে.জি., উচ্চতা : ফুট ইঞ্চি, তেজব গ্রাম :
 পাঁচ বছর পর্যন্ত প্রতিমেধক সূচী (সম্পূর্ণত ‘✓’ চিহ্ন, অসম্পূর্ণত ‘X’ চিহ্ন দিব)

১) জন্মতে

- বি. টি. জি.
- অ'. পি. ভি.-০
- হেপাটাইটিচ-বি-০

৪) $3\frac{1}{2}$ মাহত

- অ'. পি. ভি.-৩
- ডি. টি. পি.-৩
- হেপাটাইটিচ-বি-৩

৯) ভিটামিন-এ

- ৯ মাহ
- ১৬ মাহ
- ২৪ মাহ
- ৩০ মাহ
- ৩৬ মাহ
- ৪২ মাহ
- ৪৮ মাহ
- ৫৪ মাহ
- ৬০ মাহ

২) $1\frac{1}{2}$ মাহত

- অ'. পি. ভি.-১
- ডি. টি. পি.-১
- হেপাটাইটিচ-বি-১

৫) ৯ মাহত

সরু আই

৩) $2\frac{1}{2}$ মাহত

- অ'. পি. ভি.-২
- ডি. টি. পি.-২
- হেপাটাইটিচ-বি-২

৭) ১৬-২৪ মাহত

- ডি. টি. পি. বুষ্টার
- পলিঅ' বুষ্টার

৮) ৫ বছর

- ডি. টি. পি. বুষ্টার

নিম্নোক্তিতে যিকোনো ধরণের শারীরিক বাধাগ্রস্ততা (আছে/নাই), যেনে—

■ দৃষ্টি শক্তি : ■ শ্রবণ শক্তি : ■ বাক শক্তি :

■ ভালদেরে খোজ কাঢ়িব নোরবা :

কাপোর/চুলি/নখ/দাঁত আদির পরিষ্কার-পরিচ্ছন্নতা :

কোনো বিশেষ বস্তুর প্রতি বিরাগ :

ছাত্র-ছাত্রীর শরীর আৰু স্বাস্থ্য সমন্বয় তথ্যসূচী (খ) (শ্রেণী.....)

ছাত্র-ছাত্রীর স্বাস্থ্য পৰীক্ষাৰ বাবে বিদ্যালয়লৈ যোৱা চৰকাৰী চিকিৎসকৰ স্বাস্থ্য সম্পর্কীয় বিৱৰণ—

তাৰিখ : স্বাস্থ্য সমন্বয় প্রাপ্ত তথ্যৰ বিৱৰণ :

.....
.....
.....
.....
.....

তাৰিখ : স্বাস্থ্য সমন্বয় প্রাপ্ত তথ্যৰ বিৱৰণ :

.....
.....
.....
.....
.....

তাৰিখ : স্বাস্থ্য সমন্বয় প্রাপ্ত তথ্যৰ বিৱৰণ :

.....
.....
.....
.....
.....

তাৰিখ : স্বাস্থ্য সমন্বয় প্রাপ্ত তথ্যৰ বিৱৰণ :

.....
.....
.....
.....
.....

প্র-পত্র - ৩
ছাত্র-ছাত্রীর আর্থ-সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক দিশৰ তথ্যসূচী

পৰিয়ালৰ সদস্য সংখ্যা	:
পিতৃৰ শিক্ষা	:
মাতৃৰ শিক্ষা	:
অভিভাৱকৰ শিক্ষা	:
জাতি	:
(সাধাৰণ/অনুসূচিত জাতি/অনুসূচিত জনজাতি/ধৰ্মীয়-ভাষিক সংখ্যালঘু/ অন্যান্য পিছপৰা শ্ৰেণী)	:
পৰিয়ালৰ পৰম্পৰাগত উৎসৱ-পাৰ্বন	:
সমাজৰ পৰম্পৰাগত উৎসৱ-পাৰ্বন	:
উচ্চ মাধ্যমিক বিদ্যালয়খন কিমান দূৰত অৱস্থিত	:
নাট-ঘৰ/কলাকেন্দ্ৰ/প্ৰেক্ষাগৃহ (আছে/নাই)	:
ৰাজহৰা পুথিভৰ্বাল (আছে/নাই)	:
ৰাজহৰা খেলপথাৰ (আছে/নাই)	:
উচ্চ শিক্ষাৰ অনুষ্ঠান (আছে/নাই)	:

ক-শ্রেণীর ছাত্র-ছাত্রীর অগ্রগতির খতিয়ান-পত্র

ছাত্র/ছাত্রীর নাম :

বিদ্যালয়ত ছাত্র-ছাত্রীর উপস্থিতি	বিভিন্ন ক্রিয়া-কলাপত ছাত্র-ছাত্রীর অংশগ্রহণ	আনুষ্ঠানিক শিক্ষাব প্রতি আগ্রহ

শিক্ষকৰ মন্তব্য :

প্রাপ্ত পর্যায়ৰ চিহ্ন :

শ্রেণী শিক্ষকৰ স্বাক্ষৰ
তাৰিখ :

প্রধান শিক্ষকৰ স্বাক্ষৰ
তাৰিখ :
(৭)

পিতৃ-মাতৃ/অভিভাৱকৰ স্বাক্ষৰ
তাৰিখ :
(৭)

নিম্ন/উচ্চ প্রাথমিক স্তরের ছাত্র-ছাত্রীর শৈক্ষিক অগ্রগতির খতিয়ান পত্র

ছাত্র/ছাত্রীর নাম :

শ্রেণী :

রোল নং. :

বিদ্যায়তনিক (জানুরাবী - ডিচেম্বর)					ব্যক্তিগত-সামাজিক গুণবাজি (বর্ণনামূলক মন্তব্য)	
বিষয়	১ম গোট মূল্যায়নৰ প্রেড	২য় গোট মূল্যায়নৰ প্রেড	৩য় গোট মূল্যায়নৰ প্রেড	৪র্থ গোট মূল্যায়নৰ প্রেড	গোট-১	
ভাষা - ১						
ভাষা - ২						
ভাষা - ৩					গোট-২	
গণিত						
বিজ্ঞান						
সমাজ বিজ্ঞান					গোট-৩	
কলা শিক্ষা						
শারীরিক শিক্ষা						
কর্ম শিক্ষা					গোট-৪	
গড় প্রেড						

শিক্ষকৰ মন্তব্য :

প্রাপ্ত পর্যায়ৰ চিহ্ন :

শ্রেণী শিক্ষকৰ স্বাক্ষৰ
তাৰিখ :

প্রধান শিক্ষকৰ স্বাক্ষৰ
তাৰিখ :
(৮)

পিতৃ-মাতৃ/অভিভাৱকৰ স্বাক্ষৰ
তাৰিখ :

শিশুর অধিকার সুরক্ষা আইন, ২০০৫

শিশুর অধিকার সুরক্ষা আয়োগ আইন, ২০০৫-র ক্ষমতা আৰু কাৰ্যাবলী—

- ◆ প্ৰচলিত কোনো আইনৰ অধীনত বা আইনৰ দ্বাৰা প্ৰদান কৰা শিশুৰ অধিকার সুৰক্ষা সম্বন্ধীয় ব্যৱস্থাসমূহ পৰীক্ষা আৰু পুনৰীক্ষণ কৰি এইসমূহ বাস্তৱায়িত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত যথাযথ পৰামৰ্শ প্ৰদান কৰা।
 - ◆ আয়োগৰ সুবিধা অনুযায়ী শিশুৰ নিৰাপত্তাজনিত ব্যৱস্থাসমূহৰ কাৰ্য্যকৰণৰ ওপৰত ৰাজ্য চৰকাৰক সময়ে সময়ে প্ৰতিবেদন দাখিল কৰা।
 - ◆ শিশুৰ কোনো অধিকার উলংঘা কৰা হ'লে তাৎক্ষণিক তদন্ত সম্পাদন কৰা আৰু এনে ক্ষেত্ৰত ল'বলগীয়া কাৰ্য্যব্যৱস্থাৰ বাবে পৰামৰ্শ দিয়া।
 - ◆ শিশুৰ অধিকার বাধাগত্ত কৰা উপাদানসমূহ, যেনে— সন্ত্বাসবাদ, সাম্প্ৰদায়িক হিংসা, বিদ্ৰোহ, থাকৃতিক দুর্যোগ, এইচ আই ভি/এইড্ছ, মানৱ সৰবৰাহ, অসৎ আচৰণ, উৎপীড়ন আৰু শোষণ, অক্ষীলতা আৰু বেশ্যাবৃত্তি আদিৰ দৰে অসামাজিক কাৰ্য্যবোৰ প্ৰতিৰোধ কৰাৰ কাৰণে ব্যৱস্থাবলীৰ নিৰ্দেশ দিয়া।
 - ◆ যন্ত্ৰণাক্ৰিট শিশু, পশ্চাংপদতা অথবা অনগ্ৰহৰতাত ভোগা শিশু, শিশু/কৈশোৰ অপৰাধত লিপ্ত হোৱা শিশু, পৰিয়ালবিহীন শিশু, কাৰাৰণ্ডী শিশুৰ ক্ষেত্ৰত দিবলগীয়া বা পাবলগীয়া যত্ন আৰু নিৰাপত্তা সম্পৰ্কীয় দিশসমূহ চালি-জাৰি চোৱা আৰু তাৰ বাবে ল'বলগীয়া উপযোগী ব্যৱস্থাবলী সন্দৰ্ভত নিৰ্দেশ দিয়া।
 - ◆ শিশুৰ অধিকার সন্দৰ্ভত সময়ে সময়ে স্বাক্ষৰিত হোৱা বিভিন্ন চুক্তি, আন্তৰ্জাতিক বিধিসমূহ অধ্যয়ন কৰা, শিশুৰ অধিকার বিষয়ক কাম-কাজ, আঁচনি আৰু অন্যান্য কাৰ্য্যবলীসমূহ সময়ে সময়ে পুনৰীক্ষণ কৰি চোৱা আৰু এই কাৰ্য্যবলী তথা নীতি-নিয়মসমূহৰ প্ৰতি শিশুৰ আগ্রহ তথা মনোযোগ সাপেক্ষে কাৰ্য্যকৰী কৰাৰ নিৰ্দেশ জাৰি কৰা।
 - ◆ ‘শিশুৰ অধিকার’ শীৰ্ষক বিষয়ৰ ওপৰত গৱেষণামূলক অধ্যয়ন চলোৱা আৰু সেইমৰ্মে উচিত পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা।
 - ◆ শিশুৰ অধিকার কাৰ্য্যকৰীকৰণ সন্দৰ্ভত সংবাদ মাধ্যম, আলোচনা চক্ৰ, সজাগতামূলক কাৰ্য্যসূচী তথা অন্যান্য মাধ্যমৰ যোগেদি সমাজৰ বিভিন্ন শ্ৰেণীৰ মানুহৰ মাজত প্ৰচাৰ চলোৱা আৰু অধিকাৰসমূহ সুৰক্ষিত কৰাৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰা।
 - ◆ যিকোনো অভিযোগ সন্দৰ্ভত অনুসন্ধান চলোৱা আৰু নিজাববীয়া জাননী জাৰি কৰা।
- বিঃ দ্রঃ - অসম চৰকাৰে ৪ মাৰ্চ তাৰিখটোক বাজ্যিক ভিত্তিত 'শিশু সুৰক্ষা দিৱস' হিচাপে পালন কৰাৰ নিৰ্দেশ জাৰি কৰিছে।